

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjenišvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vracamo. Nefrankliranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s čignarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. čeh. rač. 11.197. Telefon 3112.

Delo in kritika.

Ne sumničena, marveč delo in objektivna kritika od strani članstva je mogoča opora vsake organizacije in društva. Vsak član poedinih organizacij in društev, predvsem pa velja to za člane UJU, se mora zavedati, da je njegova moralna dolžnost, zanimali se za delo v organizaciji, za njene uspehe in neuspehe, a predvsem pazljivo prebrati stanovski tisk. Le član, ki se zaveda svojih moralnih dolžnosti napram udruženju, bo točno informiran o vsem, kaj se v organizaciji dogaja.

Načelo, vsi za enega eden za vse, je najbolj potrebno v stanovskih organizacijah, ker vodstvo more doseči gotove uspehe le z moralno oporo članstva in z njega sodelovanjem pri vsaki posamezni akciji. Članstvo se pa more uveljaviti in sodelovati le, če je o vsem delu točno poučeno, kar doseže edino potom stanovskega tiska.

Kdor mnogo dela, ta tudi napravi posgreško, in nihče, ki se zaveda dejstva, povdarjenega v tem pregovoru, se ne brani kritike — seveda upravičene in objektivne kritike. Toda tudi pri objektivni in upravičeni kritiki je treba paziti na to, kje se jo iznaša. Edini merodajni forum za to so društvena zborovanja, seje širjega sosveta in delegacija. Članstvo mora iznesti svoje priporočila in tudi nasvete na društvenem zborovanju društva, ki jih pošlje v obliki resolucije, sklepov ali nasvetov na poverjenišvo. Predsedniki lahko še posebej iznašajo želje in priporočila članstva na seji širjega sosveta. Treba pa je, da so v stanovskih vprašanjih vsestransko poučeni. — Povdariti moramo pa še posebej, da je odkrita in objektivna kritika dela v organizaciji, ne le pravica nego dolžnost vsakega posameznega člana. Bistveno načelo vsake kritike bodi, ne škoditi, marveč koristiti organizaciji. Zalobog se to med našim članstvom premalo upošteva.

Čemu so bile potrebne gornje uvodne besede?

Na društvena zborovanja prihaja članstvo poslušati predavanja in poročila društvenih funkcionarjev — a ko je čas debate in edino pravi kraj za iznašanje kritike, jih je premalo tovarišev in tovarišic, ki se javijo k besedi in ki si prizadevajo z dobro namerno kritiko izboljšati organizacijo. Na šolah in drugje se pa pozneje debatira o vprašanjih ter iznaša kritika, ki ni bila iznešena na zborovanju. Nihče se ne zaveda, da je moralna dolžnost vsakega člana iznašati kritiko na pravem in nikoli ne na nepravem mestu ter podpreti vsako trditve s konkretnimi dokazi, ki so povod kritiki. Če bi se namreč članstvo tega zavedalo, a predvsem, če bi pridno prebiralo stanovski tisk, potem bi izpadla kritika predvsem v onih zadevah, v katerih je organizacija največ storila. Naj navedem tu par primerov.

Med članstvom nekoga društva se širi vest, da ni UJU ukrenilo prav ničesar za učiteljske vdove, kronske upokojenke in kronske upokojenice iz našega stanu. — Vse vdove so že prevedene na dinarske plače, edino učiteljske še ne in kdo je temu kriv? Seveda poverjenišvo UJU, ki se ni prav nič brigalo za usodo ubogih kronskih upokojenk.

Če bi bila zadeva iznešena na društvenem zborovanju in bi se društvo informiralo pri poverjenišvu, bi izvedelo, da se je organizacija že večkrat obrnila na pristojna mesta in da je uporabila tudi trenutke, ko je postala zadeva najaktualnejša in to pred napravno o proračunu za leto 1928/29. 7. marca 1928 je poslalo poverjenišvo, po šolsko upravnem odseku izdelano, tozadevno »logo poslanskim klubom, finančnemu ministru, Zvezi državnih nameščencev, Izvršnemu odboru UJU in osebno g. H. Vodopivcu, članu glavne kontrole. Zadeva o prevredbi učiteljskih vdov se je sicer nekoliko zavlekla, toda danes so že vse prevedene, le prevredba nekaterih še ni potrjena. Ker ne obstojajo nikake ovire, se je nadejati, da se bo to v najkrajšem času izvršilo.

Se eno zadevo naj navedem, in sicer uvedbo celibata za učiteljice. Med našimi tovarišicami se neprestano širijo vesti, da ni UJU ukrenilo prav ničesar v obrambo učiteljice oziroma njihovih pravic — da tudi glede polnih draginjskih doklad naših tovarišic ni ukrenilo ničesar, in celo do take trditve so se povzpeli, da dela ravno UJU na to, da se uvede celibat. Kdor je pazno čital »Učit. Tovariša« bo vedel, kako tendenciozna so taka podtikanja, ker je razvidel iz poročil o delu Izvršnega odbora, iz poročil o skupščinah in sejah širjega sosveta, koliko je ravno v gori navedenih slučajih naredilo poverjenišvo in Izvršni odbor. Navajati datume vseh tozadevnih intervencij in ukrepov bi bilo brezsmiselno. Čitajte »Učiteljskega Tovariša« in »Narodno Prosveto« in uvideli boste, da UJU ni zamudilo nobene prilike delovati v smislu zahtev in pravic vsega članstva brez razlike.

So tudi ljudje, ki jim je še vedno naša močna, edinstvena stanovska organizacija trn v peti. Da širijo isti netočnosti o delu

naše organizacije in ji očitajo nedelavnost, ni prav nič čudnega, a žalostno je dejstvo, da jim pri tem razdiralnem delu pomaga članstvo, ki je del in tudi steber vse organizacije.

Premislimo in zavedajmo se, da je moč organizacije odvisna od članstva. Kolikor večja je moralna opora pri članstvu, toliko večja je moč vodstva, ki kot sem že omenil, stoji in pade s članstvom. Pozitivno delo in pozitivna kritika podprta s konkretnimi slučajji in dejstvi privedeta do sigurnih uspehov, a kverulantstvo do sigurnega razdora. Prepričajmo se vedno sami o okoliščinah in delu, presodimo ga in izrecimo o njem objektivno in stvarno kritiko, da bomo vredni člani skupne zajednice.

Občni zbor Zveze državnih nameščencev za Slovenijo, dne 20. januarja 1929.

Solidarnost vseh strok državnih nameščencev. — V Zvezi so organizirane sedaj domala vse organizacije državnih nameščencev v Sloveniji. — Potreba močne stanovske zavesti, enotne ideologije in zavedanja skupnih ciljev državnega nameščenstva.

Predsednik Zveze g. direktor Milan Paternoster je otvoril občni zbor ter povdarjal posebno uspeh Zveze glede izplačila razlik, glede uredbe o potnih in selitvenih stroških, preprečitve Sečerovega predloga o reduiranju draginjskih doklad državnih nameščencev. Docela vse organizacije državnih nameščencev so že sedaj včlanjene v Zvezi. Pisarna Zveze se je v prošlem letu otvorila in organizirala. Posebno je služil včlanjenim organizacijam pravni odsek Zveze, ki ima na razpolago upravne in sodne juriste.

Velike naloge dobiva posebno sedaj Zveza, ko je povsem izpremenjena situacija v Beogradu in državi. To je razvidel posebno, ko se je mudil po poslih zadnje dni v Beogradu. Sedanja vlada si je zadela v svoj program urediti uradniško vprašanje, a ne samo v upravnem oziru temveč tudi glede materialne strani državnega uradništva. To je posnel iz izjav vplivnih oseb, s katerimi je imel priliko razgovarjati. Materialne strani tudi Zveza ne sme izpustiti iz vidika, ker je to temelj za vsa druga vprašanja. Nadaljnje naloge Zveze bo ureditev stanovanjskega problema čim ugodnejše za državno uradništvo, ki bo postal aktualen zopet z ukinitvijo stanovanjske zaščite. Treba bo gledati na maksimiranje najemnin.

V to svrhu bo rabi Zveza zadostno moralno in materialno pomoč s strani članstva. Članstvo mora zanesti stanovsko zavest in evangelijske organizacije do zadnjega državnega uradništva, da nas bo prešinila vse ena misel — potreba skupne borbe in skupnih nalog, ki jih imamo.

Nato poroča tajnik Zveze gosp. Joža Bekš, ki izvaja sledeče:

Na zadnjem rednem letnem občnem zboru dne 8. januarja 1928 je bila po daljši in stvarni debati sprejeta resolucija, ki je v glavnem obsegala najbitnejše zahteve državnega nameščenstva, združenega v naši Zvezi.

Vlado in narodno skupščino smo pozvali, da nujno izvedeta popolno reorganizacijo državne uprave, ki naj bi bila usmerjena tudi na odstranitev nekvalificiranega uradništva, na depolitizacijo uprave in na zagotovitev stalnosti državnih nameščencev.

Kakor vsa leta doslej, je Zveza tudi tekom leta 1928, polagala največjo važnost na poboljšanje gmotnega položaja državnega nameščenstva. V ta namen je predlagala utemeljene spomene, v katerih je predvsem zahtevala opustitev prakse, ki nam je s finančnimi zakoni ukinjala z uradniškim zakonom pridobljene dobrine.

Zveza je dosegla, da so se pričele prevajati kronske pokojnine na dinarske in da se ta prevredba bliža srečnemu zaključku.

Vprašanju pridobitve trajne olajšave za železniške vožnje upokojenecv in njih rodbinskih članov, smo posvečali največjo pažnjo.

Zveza je marljivo sodelovala pri sestavljanju predlogov za prenosno uredbo o povračilu potnih in selitvenih stroškov, ki že davno niso več odgovarjali dejanskim potrebam. Žal je bivša vlada z novo uredbo, ki je stopila pred kratkim v veljavo, zvišala sicer dnevnice, okrnila pa druge bonitete.

Ponovno je Zveza opozarjala na neobhodno potrebo likvidacije vraščanja dolžnih razlik za čas od 1. oktobra 1923 do 1. maja 1924. Tozadevno moremo beležiti gotov uspeh, ker so se razlike državnim služiteljem in rodbinam umrlih državnih nameščencev po večini izplačale že v drugi polovici lanskega leta, dočim se bodo likvidirale terjatve aktivnih državnih nameščencev vseh strok in kategorij ter upokojenecv po vrsti v breme novega monopolskega posojila.

Ze od leta 1927. smo stremeli za revizijo uradniškega zakona. Usodo revizije je menda komisija pri finančnem ministrtvu že zapečutila, ker je bil revizijski osnutek po dobljenih informacijah že predložen predsedništvu bivše vlade. Upajamo, da bo sedanja

neparlamentarna vlada, ki dela s polno paro, čimprej in v glavnem zadostila vsem našim težnjam.

Ker so s 1. julijem 1928 stopile v veljavo izpremembe in dopolnitve uredbe o nabavljalnih zadržkih ter natovorile državnim nameščencem novo breme, smo na to okolnost ponovno opozorili glavni savez 16. prošnja, da izpseluje ukinitvev odrejenih prispevkov po 10 oziroma 5 Din na mesec.

V pravovarstvenem oziru je Zveza nudila svojim članom kolikor mogoče in kadar koli so se nanjo obračali, eksaktno pomoč. Nastopila je oficijelno proti represalijam glavnih funkcionarjev UJU, poverjenišva v Ljubljani ter to zadevo spravila tudi pred letno skupščino glavnega saveza meseca junija 1928 v Sarajevu. Prav tako je Zveza dajala primerne nasvete tudi v vseh drugih pravno bolj ali manj zamotanih primerih.

Iz vidika ni izpustila stanovanjskega vprašanja ter je skušala z različnimi spomencami podaljšati stanovanjsko zaščito do leta 1930.

Uredba o penzijskem fondu za vdove in deco umrlih državnih uslužbencev, ki je stopila v veljavo 1. t. m., naj bi bila po mnenju mnogih nepoučenih plod dela naših organizacij in s tem v zvezi seveda tudi naše Zveze. Zveza je že od nekdanj stala na stališču, da je sicer treba osnovati penzijski sklad, vedno pa je stremela za tem, da so prispevki državnih nameščencev za ta fond kar najnižji.

Ze leta 1927. si je hranilni in posojilni konzorcij javnih nameščencev in upokojenecv v Ljubljani pridobil od mestne občine primerno stavbišče, na katerem naj bi se postavil Dom državnih nameščencev.

Prav tako se je Zveza z vso vneto zavzemale za prenosno svojega glasila »Našega Glasca«, za katero je uvedla obširno propagando s številnimi okrožnicami itd. Na nas samih je, da to glasilo vzdržimo na sedanji višini ter ga po možnosti še bolj okrepiamo.

Razmere na ljubljanskem živilskem trgu so Zvezo prisilile do javnega nastopa. Priredili smo 30. oktobra 1928 v »Unionu« siljajno obiskani protestni shod, ki je sprejel primerno resolucijo.

Dobrodošlo moralno podporo je Zveza prejemale od svojih okrožnih skupin, izmed katerih moramo staviti v ospredje vsaj za prvi čas Kamnik, Konjice, Kranj, Krško in Maribor. Nekaj okrožnih skupin pa bo treba obuditi k povsem novemu življenju.

Glavni savez bi storil lahko brezdvomno več, ako bi deloval v urejenih razmerah. Potrditi pa moramo, da je glavni savez baš po svojem predsedniku in tajniku preprečil marsikatero nesrečo, pretečo državnim nameščencem, o kateri ti niti slutili niso. (N. pr. nadaljnja redukcija draginjskih doklad.)

Meseca januarja 1928 se je vršila v Beogradu prva plenarna seja glavnega saveza, ki je sprejel v 9 točkah sklepe, tičooče de naših glavnih zahtev. 3., 4. in 5. junija 1928 se je vršila v Sarajevu glavna skupščina, ki ni osvežila samo naših doslej neizpolnjenih postulatov, marveč je osnovala tudi mednarodno zvezo z zvezama francoskih in nemških državnih uslužbencev.

Druga plenarna seja glavnega saveza se je vršila v Beogradu 2. in 3. novembra 1928. Njena naloga je bila v glavnem, izposlovati izplačilo razlik, pospešiti izdajo nove uredbe o povračilu potnih in selitvenih stroškov in dobiti vpogled v novi osnutek izpremenjenega uradniškega zakona.

Glavni savez bi brez dvoma lahko pokazal boljše uspehe, ako bi imel zadostno materialno in moralno podporo pokrajinskih zvez.

Pozabiti ne smemo lastnih svojih članov, t. j. strokovnih in stanovskih organizacij, včlanjenih pri Zvezi. Najjačjim izmed njih se ima Zveza zahvaliti, da je njeno članstvo tekom pretečenega upravnega leta narastlo na dokaj dostojno višino in baš te po

številnosti članov najjačje organizacije so bile Zvezi tudi v največjo moralno oporo. Zrelost in disciplina njihovih funkcionarjev, temeljito poznanje osnovnih dolžnosti napram svojemu članstvu in napram Zvezi, vse te lastnosti so bile gonilna sila zvezinega odbora.

Nasprotno pa si ne smemo zastirati očel pred dejstvom, da mnoge manjše organizacije de Zveze še niso pokazale tiste discipliniranosti, ki je za skupnost neobhodno potrebna. Na ponovne urgence so izostajali vsakršni odgovori in tako Zveza niti ob sklepanju svojih računov nima še zanesljivih podatkov glede njihovega notranjega ustroja.

Odbor Zveze je imel do danes 16 sej, 1 sestanek strokovnega sveta (10. junija 1928) in 3 seje devetčlanskega odbora za zgradnjo Doma državnih nameščencev.

Ker je sedanji odbor uverjen, da se obetajo organizacijam državnih nameščencev spričo izpremenjenih razmer v državi boljše časi in se je nadejati večjih uspehov, polaga z mirnim srcem svoj račun ter iskreno želi, da bi novemu odboru uspelo nadaljevati in srečno zavřiti pričeto delo.

Gospodarsko stanje in poslovanje Zveze.

Blagajnik g. Ign. Rus je podal sliko o organizacijskem in gospodarskem stanju Zveze.

Zveza šteje sedaj 82 strokovnih organizacij in 7445 članov. Poleg strokovnih organizacij so včlanjene tudi okrožne skupine državnega uradništva.

Gospodarsko stanje iskazuje 114.213 Din dohodkov in 104.625 Din izdatkov, torej 9588 Din ostanka. Zveza je nabavila inventar za pisarno, ki je vreden 14.837 Din. Premoženje s saldóm znaša torej okroglo 24.000 Din. Zbirka za Uradniški dom v Ljubljani znaša okroglo 10.000 Din poleg deleža v obliki obligacij v vrednosti 5000 Din.

Tisk Zveze — »Naš Glas«.

Upravnik g. Fr. Petrovčič poroča o stanju zvezinega glasila »Naš Glas«. Podal je zelo zanimiv historijat »Novega Glasca«, ki kaže križev pot vseh uradniških glasil ter je najboljši barometer o zavednosti članstva. »Naš Glas« je imel leta 1919. 4000 naročnikov, ker je bil skupno glasilo s hrvatskim uradništvom. Po odcipu Hrvatov je padlo število naročnikov leta 1920. na 1500, sedaj jih pa šteje 1260.

To kaže, da se je storilo premalo med uradništvom za »Naš Glas«. Mnogo se pa da napraviti, če se hoče. Za enkrat je prevzela Zveza garancijo in kritje, a to ne more iti dalje.

»Naš Glas« je dobil sedaj večjo obliko in tudi po vsebini se je izboljšal, tako da ga mora čitati vsak uradnik in nas ga ni treba biti sram. Stane letno le 40 Din, polletno 20 Din in četrtletno le 10 Din, kar pač zmore vsak uradnik. Zahtevajte »Naš Glas«, glasilo skupne organizacije vsega državnega nameščenstva na deželi v vseh gostilnah, kamor zahajate, v mestu pa ga zahtevajte po vseh kavarnah, da ga morajo naročiti. Glejmo, da dvignemo naročnike najmanj na 2000, če hočemo, da bo list izhajal.

Pregled računov.

G. računski inspektor Ivan Rostan je v imenu pregledovalcev računov poročal, da so pregledovalci pregledali in ugotovili pravilnost računov ter predlaga absolutorij odboru in pohvalo blagajnikom. Priporočila odboru, da se v bodoče drži točnejše proračuna in ne odobruje izdatkov, ki niso predvideni v proračunu. Enako priporočila nadzorstvo fuzijo uprave »Našega Glasca« z upravo Zveze.

Mnenje članstva.

Zastopnik okrožne skupine državnih nameščencev za krški okraj povdarja:

Uredba o potnih in selitvenih stroških nam je prinesla poslabšanje. Dnevnice so le na papirju zvišane, drugače ne. Enako je glede kilometrine.

Glede izplačila razlik je treba podvzeti vse korake, da bo druga polovica izplačana iz druge tranše posojila.

Stari računi potnih in selitvenih stroškov, tako upaviteljem, šolskim nadzornikom itd. še sedaj niso poravnani, kar ni omenjeno v tajniškem poročilu.

Odtelgljaji za poplave se odtegujejo kar naprej, čeprav ni več poplav.

Iz teh razlogov predlaga:

1. Zveza naj deluje na ukinitvi nove uredbe o selitvenih in potnih stroškov, ker je slabša od prejšnje.

2. Deluje naj se na čimprejšnjem izplačilu drugega dela razlik.

3. Pospeši naj se izplačilo starih obvez, t. j. potnih, selitvenih itd. stroškov od prej.

4. Store naj se koraki, da se doseže odtegotvanje odtelgljajev za poplave in izplačevanje doklad v prvotni izmeri.

5. Ukine naj se tudi uredba o odtelgljajih za nabavljalne zadruge.

Sreski poglavar g. dr. Ogrin izvaja, da je uredba o potnih in selitvenih stroških res nesprejemljiva. Mi ščitimo obrtnike in industrijalce. Ohrani naj se kilometrina in do